

Wymagania edukacyjne z przedmiotu Biznes i zarządzanie dla klasy 1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f
na rok szkolny 2025/2026

Wymagania na poszczególne oceny				
dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2	3	4	5	6
Treści z podstawy programowej. Osoba przedsiębiorcza we współczesnym świecie: przedsiębiorczość w gospodarce rynkowej, kompetencje przedsiębiorcze i metody ich doskonalenia, umiejętności interpersonalne, praca zespołowa, kreatywne myślenie, rola innowacji w przedsiębiorczości				
Uczeń: • wyjaśnia znaczenie pracy zespołowej, • wyjaśnia, na czym polega kreatywne myślenie i jego znaczenie w procesie identyfikacji szans rynkowych na nowe przedsięwzięcie biznesowe lub społeczne; • zna najważniejsze bariery oraz stosuje techniki pobudzające kreatywne myślenie w pracy indywidualnej i zespołowej; • rozróżnia rodzaje i źródła innowacji,	Uczeń: • rozpoznaje techniki wywierania wpływu na ludzi i stosuje sposoby obrony przed manipulacją; • charakteryzuje etapy podejmowania decyzji i stosuje metody wspomagające ten proces; • charakteryzuje główne bariery w budowaniu zespołu i organizuje jego pracę w celu realizacji określonego zadania; • rozróżnia rodzaje i źródła innowacji, a także wyjaśnia na wybranych przykładach ich wpływ na zdolności konkurencyjne przedsiębiorstw na rynku.	Uczeń: • wyjaśnia rolę umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej jako składową kompetencji przedsiębiorczych oraz stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej we współdziałaniu z innymi; • stosuje techniki zarządzania czasem w pracy indywidualnej i zespołowej;	Uczeń: • dostrzega znaczenie przedsiębiorczości, w tym innowacyjności i kreatywności, w życiu osobistym, społecznym i gospodarczym • identyfikuje składowe kompetencji osoby przedsiębiorczej (w zakresie wiedzy, umiejętności, postaw) i zależności zachodzące między nimi, a także dokonuje analizy własnych kompetencji i przygotowuje plan rozwoju kompetencji przedsiębiorczych	Uczeń: • identyfikuje cechy człowieka przedsiębiorczego, rozpoznaje je u siebie i określa związek zachowania się osoby przedsiębiorczej z szansami, jakie stwarza gospodarka rynkowa

Treści z podstawy programowej. Zarządzanie projektami: specyfika projektu, zakres, etapy i cele projektu, planowanie zadań projektowych, budżet i harmonogram działań, role w projekcie i podział zadań, podsumowywanie zadań projektowych

Uczeń: • rozumie istotę projektu, • definiuje cele projektu • wyróżnia zadania w projekcie	Uczeń: • identyfikuje i omawia poszczególne etapy projektu • sporządza zwięzłe sprawozdania z przeprowadzonych zadań projektowych, analizując powstałe problemy i zidentyfikowane ryzyka.	Uczeń: • identyfikuje i omawia poszczególne etapy projektu oraz charakteryzuje je na wybranym przykładzie; • charakteryzuje czynniki decydujące o dobrej organizacji pracy zespołu, • wymienia i charakteryzuje role w projekcie,	Uczeń: • definiuje cele projektu, wykorzystując technikę SMART; • wyróżnia zadania w projekcie i określa role w projekcie poszczególnych członków zespołu (na wybranym przykładzie); • w czasie realizacji przykładowych zadań projektowych wprowadza zmiany do wcześniej zaplanowanych prac;	Uczeń: • przygotowuje harmonogram i prosty budżet projektowy na podstawie zebranych danych;
---	---	--	--	--

Treści z podstawy programowej. Gospodarka rynkowa: przedsiębiorczość w gospodarce rynkowej, cechy gospodarki rynkowej, rodzaje rynków, mechanizm rynkowy, podmioty gospodarki rynkowej, podmioty ekonomii społecznej, parametry charakteryzujące gospodarkę, budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego, rola państwa w gospodarce, konsument na rynku, patriotyzm gospodarczy.

Uczeń: • zna funkcje rynku i rozróżnia rodzaje rynków; • zna podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę • rozumie, na czym polega współczesny patriotyzm gospodarczy	Uczeń: • wykazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym • analizuje źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa • wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie państwa i gospodarki; • charakteryzuje organizacje i instytucje prokonsumenckie oraz potrafi korzystać z praw przysługujących	Uczeń: • wykazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym, doceniając fundamentalne wartości, na jakich się ona opiera (wolność gospodarcza, prywatna własność); • wyjaśnia prawo popytu i podaży • identyfikuje podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (w tym produkt krajowy brutto (PKB), inflację, zatrudnienie,	Uczeń: • analizuje funkcje rynku i rozróżnia rodzaje rynków; • wyjaśnia prawo popytu i podaży oraz charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży; • określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej, w tym państwem, gospodarstwem domowym i przedsiębiorstwem; • rozumie, na czym polega współczesny patriotyzm	Uczeń: • dostrzega znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym, w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej;
---	--	---	--	---

	konsumantom, w tym składać reklamację;	bezrobocie);	gospodarczy, i dostrzega jego przejawy m.in. w uczciwym prowadzeniu i rozwijaniu działalności gospodarczej w Polsce, płaceniu podatków w Polsce, wykorzystywaniu rodzimych technologii, kupowaniu polskich produktów.	
Treści z podstawy programowej. Finanse osobiste: pieniądź, obieg pieniądza, postawy wobec pieniędzy, dojrzałość finansowa, instytucje rynku finansowego, budżet gospodarstwa domowego, spirala zadłużenia, podatki, formy oszczędzania i inwestowania, ryzyko inwestycyjne, usługi bankowe, bezpieczeństwo elektronicznych usług finansowych, finansowe zabezpieczenie przyszłości, ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia majątkowe i na życie, inwestowanie na Gieldzie Papierów Wartościowych, etyka w finansach				
Uczeń: - zna funkcje i formy pieniądza oraz jego obieg w gospodarce; - potrafi wymienić najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce - wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce - rozdziela formy oszczędzania i podstawowe formy inwestowania - rozumie zasady bezpieczeństwa i dostrzega zagrożenia przy korzystaniu z systemów elektronicznych związanych z finansami osobistymi, w tym bankowości elektronicznej; - zna rodzaje papierów	Uczeń: - wyjaśnia swoją postawę wobec pieniędzy oraz rozdziela podstawowe postawy ludzi wobec pieniędzy, wymienia wady i zalety każdej z nich oraz omawia poziomy dojrzałości finansowej; - wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem podatkami są członkowie gospodarstwa domowego; - omawia konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę i jest	Uczeń: - charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce - wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu gospodarstwa domowego - rozdziela formy oszczędzania i podstawowe formy inwestowania, ocenia je pod względem ryzyka, przewidywanych zysków i płynności; - charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne i zdrowotne) oraz rodzaje ubezpieczeń (osobowych i majątkowych) według różnych kryteriów i porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na	Uczeń: - charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów; - wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu gospodarstwa domowego, formułuje praktyczne rady pozwalające poprawić jakość zarządzania budżetem oraz unikać i wyjść ze spirali zadłużenia; - wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto i netto; - analizuje oferty usług	Uczeń: - dobiera odpowiednie sposoby rozliczeń i możliwe do zastosowania ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT); - ma świadomość pułapek związanych z wyborem podstawowych form oszczędzania i inwestowania, w tym inwestowania spekulacyjnego (z uwzględnieniem inwestycji alternatywnych), wykazuje różnice między inwestowaniem i hazardem oraz przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane formy oszczędzania i

- wartościowych - zna i świadomie potrafi korzystać z różnorodnych i wiarygodnych źródeł informacji przed podjęciem decyzji finansowych;	świadomy efektów finansowych związanych z procentem składanym dla długiego okresu lokowania środków;	przykładzie ubezpieczenia nieruchomości lub pojazdów mechanicznych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji zakresów ochrony i sum ubezpieczeń do wysokości składki; charakteryzuje rodzaje papierów wartościowych i objaśnia mechanizm inwestowania w akcje na giełdzie papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;	banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie kont osobistych, kart płatniczych, lokat terminowych, kredytów i pożyczek oraz oferty pozabankowych instytucji pożyczkowych, uwzględniając realną stopę procentową, a także gwarancje depozytów;	inwestowania; - krytycznie analizuje przykładowe umowy produktów finansowych (np. umowy kredytu lub pożyczki, ogólne warunki ubezpieczenia); - ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym i formułuje rekomendacje, co zrobić, żeby nie paść ofiarą nieuczciwych praktyk.
---	---	--	---	--

Treści z podstawy programowej. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy: kariera zawodowa, poszukiwanie pracy, rozmowa kwalifikacyjna, autoprezentacja, formułowanie opinii zwrotnej, etyka w pracy.

Uczeń: - formułuje własne cele zawodowe - potrafi przygotować dokumenty aplikacyjne związane z ubieganiem się o pracę; - wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym młodocianego) i pracodawcy;	Uczeń: - formułuje własne cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART, z zachowaniem równowagi z planami w życiu prywatnym, i opisuje możliwości ich realizacji; - rozumie zasady prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej; - wymienia różnice między zatrudnieniem a samozatrudnieniem oraz analizuje ich zalety i wady; - identyfikuje konsekwencje	Uczeń: - formułuje własne cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART, z zachowaniem równowagi z planami w życiu prywatnym, i opisuje możliwości ich realizacji; - opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjnej; - dokonuje autoprezentacji jako kandydat do pracy i na podstawie konstruktywnej informacji zwrotnej koryguje swoje wystąpienie;	Uczeń: - opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjnej; - analizuje swoje kompetencje i zestawia je z zapotrzebowaniem na rynku pracy - analizuje oferty pracy, wskazuje najbardziej i najmniej poszukiwane zawody oraz identyfikuje potencjalne trudności w znalezieniu pracy przez osoby bezrobotne;	Uczeń: potrafi na podstawie analizy ścieżek kariery znanych ludzi oraz własnych oczekiwań planuje swoją karierę zawodową i wymienia jej etapy w czasie;
---	---	--	--	--

	nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca			
Treści z podstawy programowej. Przedsiębiorstwo: zarządzanie przedsiębiorstwem, własny biznes i jego otoczenie, finanse przedsiębiorstwa, etyka w biznesie, społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw				
Uczeń: - zna i ma świadomość znaczenia ochrony własności intelektualnej w prowadzonej działalności; - rozdziela zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie	Uczeń: - identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsiębiorstwa - analizuje mikro- i makrootoczenie przedsiębiorstwa, - omawia możliwe źródła finansowania działalności przedsiębiorstw; - rozdziela zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie, w tym przejawy korupcji w życiu gospodarczym, oraz rozumie istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;	Uczeń: - omawia istotę procesu zarządzania przedsiębiorstwem i dostrzega znaczenie zarządzania w osiągnięciu celów przedsiębiorstwa; - charakteryzuje w ramach pracy projektowej przygotowuje w zespole wstępną koncepcję własnego biznesu;	Uczeń: - inspirując się doświadczeniami własnymi i znanych przedsiębiorców oraz bazując na zebranych informacjach z rynku (zachowania klientów i konkurentów), znajduje pomysły na własną działalność gospodarczą i ocenia je pod względem innowacyjności; - prognozuje efekty finansowe projektowanego przedsiębiorstwa na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów;	Uczeń: - dyskutuje na tematy związane z prowadzeniem biznesu podczas spotkania z przedsiębiorcą; - dokonyuje prezentacji koncepcji własnego biznesu i na podstawie komunikatów zwrotnych modyfikuje jej elementy.

Zasady oceniania i formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.

2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wypowiedzi ustne, polegające na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo-skutkowych, obejmujące materiał z trzech ostatnich tematów lekcji, w tym aktywność na lekcji, za aktywny udział w lekcjach uczeń będzie nagradzany oceną bardzo dobrą, na którą będą przeliczane plusy (5 plusów-ocena bdb, 5 minusów-ocena niedostateczna),
- wypowiedzi pisemne, w tym:
 - sprawdziany zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem obejmujące daną partię materiału, z odpowiednią adnotacją w dzienniku,
 - kartkówki, obejmujące materiał z trzech ostatnich tematów lekcji, nie koniecznie zapowiedziane,
- projekty indywidualne, grupowe
- karty pracy,

3. Szczegółowe zasady dotyczące for sprawdzania wiedzy i umiejętności, poprawy ocen bieżących oraz warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych określa Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Tarnowskiej.